

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/4741-

20. oktober 2022

Representantforslag 13 S (2022-2023) om en skole for barnets beste, ikke politisk prestisje

Representantene Bae Nyholt og Drevland Lund ber regjeringen sørge for at resultatene fra de nasjonale prøvene ikke offentliggjøres og at prøvene gjennomføres som utvalgsprøver.

Bondevik II-regjeringen startet i 2004 innføringen av et svært omfattende system med nasjonale prøver i mange fag og ferdigheter og på mange trinn. Prøvene møtte sterk motstand blant partene i skolen på grunn av manglende forankring og dårlig kvalitet. Prøvene ble også vurdert kritisk i flere evalueringer, blant annet for oppgavene, vurderingskriteriene og sammenligningsgrunnlaget.

Stoltenberg II-regjeringen tok en pause i gjennomføringen av de nasjonale prøver i 2006, og innførte et nytt system for nasjonale prøver i 2007. Omfanget av prøver var kraftig redusert og kvaliteten forbedret, og måten resultatene ble publisert på ble endret. Prøvegjennomføringen ble flyttet fra våren til høsten for å sikre at prøvene ble brukt som et utgangspunkt for elevenes videre læring.

De nasjonale prøvene måler i dag elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk på 5., 8. og 9. trinn, og det har ikke blitt gjort store endringer i hvilke fag og ferdigheter de nasjonale prøvene måler de siste femten årene. Det har imidlertid blitt gjort flere forbedringer i prøvene, blant annet i måten resultatene publiseres på.

Jeg vil understreke at resultatene fra nasjonale prøver uansett er offentlige i den forstand at alle kan søke innsyn i dem. En samlet fremstilling av resultatene på nettsidene til Utdanningsdirektoratet har gjort at det er åpenhet om resultatene, men uten at det er mulig å rangere skolene. Dersom resultatene ikke lenger publiseres i kontrollerte former hos Utdanningsdirektoratet, men i stedet gis ut til f.eks. media gjennom innsyn, kan det være en risiko for at resultatene lettere bearbeides til rangeringslister eller fremstilles på andre uheldige måter. Det kan derfor være at representantenes forslag bidrar til det motsatte av hva som er representantenes intensjon.

Norsk skole har utviklet seg mye siden de nasjonale prøvene og brukerundersøkelsene ble innført på begynnelsen av 2000-tallet. Da ble innføringen begrunnet med at vi hadde lite systematisk informasjon om elevenes læringsutbytte, læringsmiljø og læringsressurser. Både prøvene og andre datakilder har bidratt til at det i dag finnes langt mer kunnskap om elevenes læringsresultater og skolemiljø enn tidligere. Vi har også fått mer skoleforskning, og det er viktig å presisere at de nasjonale prøvene bare er ett av flere elementer i kvalitetsvurderingssystemet i skolen. Skoleeier har dessuten fått en tydeligere rolle og ansvar for kvalitetsutvikling i skolen. Det har vært satset mye på utvikling av sterkere profesjonsfelleskap og profesjonalisering av skolelederrollen. Fagfornyelsen med det nye læreplanverket har endret rammene for skolens innhold. Prøvene og verktøyene for kvalitetsutvikling må videreutvikles når skolen endrer seg, slik at de blir relevante og nyttige.

Jeg er opptatt av at vi må se helhetlig på de ulike elementene i kvalitetsvurderingssystemet, og at det må være en klarere sammenheng mellom det nye læreplanverket og kvalitetsvurderingssystemet. Derfor har jeg, som beskrevet i Hurdalsplattformen, nedsatt et partssammensatt utvalg som skal gjennomgå kvalitetsvurderingssystemet i skolen og komme med anbefalinger.

Kvalitetsutvalget skal gjennomgå bruken av prøver, undersøkelser og krav til rapportering og dokumentasjon i skolen. I dette inngår også en vurdering av hvordan resultatene publiseres. Jeg mener utvalget bør få gjøre vurderinger før regjeringen og Stortinget vurderer endringer.

Lærere, skoleledere, skoleeiere, og nasjonale myndigheter trenger et godt kunnskapsgrunnlag for å utvikle kvaliteten i skolen, og tilgang til verktøy av god kvalitet. Jeg er samtidig opptatt av at kvalitetsvurdering ikke må snevre inn skolens brede samfunnsmandat til det som er målbart. Prøvene og verktøyene må bli bedre tilpasset behovet til lærere, skoleledere, skoleeiere og nasjonale myndigheter. De må bli bedre tilpasset ulike elevgrupper og legge bedre til rette for mestringsopplevelser. Derfor er det viktig at utvalget er sammensatt av partene i skolen og at de legger til rette for innspill og involvering underveis.

Jeg mener dagens kvalitetsvurderingssystem må endres, men jeg mener dette må gjøres på bakgrunn av en grundig prosess hvor vi lytter til de som bruker prøvene og andre elementer i kvalitetsvurderingssystemet før vi gjør store endringer. Vi må utrede ulike alternativer og vi

må finne løsninger som svarer godt til behovet på ulike nivåer i skolen. Derfor mener jeg det nå er riktig å vente på kvalitetsutvalgets vurderinger før det gjøres endringer i de nasjonale prøvene slik representantene ber om.

Med hilsen

Tonje Brenna

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur